

Handläggare: Lena Skott
Telefon: 508 09 032

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Stockholms stads förskoleplan, en förskola i världsklass – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Annette Luengo
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till förskoleplan för Stockholms stad till stadsdelsnämnden. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Förskoleplanen fångar de målområden som ingår i läroplanen för förskolan och överensstämmer med ett modernt pedagogiskt arbetssätt. Planen speglar också den utveckling som sker inom förskolan på en rad områden; pedagogisk dokumentation, språk, matematik, pedagogisk miljö m.m. Helhetsintrycket är att förskoleplanen, tillsammans med läroplanen, kan fungera som en bra vägledning och att den berör förskolans huvudprocesser utan att detaljstyra verksamheten.

I tjänsteutlåtandet redovisar förvaltningen synpunkter och kommentarer till vissa delar i förslaget.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till förskoleplan till stadsdelsnämnden. Syftet är att förskoleplanen ska fungera som ett planeringsunderlag för stadens förskolor. Förskoleplanen innehåller överväganden om hur staden vill styra förskoleverksamhet på sikt och vilken inriktning staden vill ge förskolan.

Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 19 december. Remissen bifogas.

Ärendet

Remissen i korthet

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till förskoleplan för Stockholms stad. I planen anges bl.a. att förskolan ska lägga grunden till ett livslångt lärande och vara rolig, stimulerande, trygg och utmanande, full av möjligheter. Utgångspunkt ska vara varje barns förmågor, lust och vilja att lära. Den ska aktivt bidra till jämställdhet och ta tillvara mångfaldens möjligheter. Förskolan ska medverka i barns fostran men inte överta föräldrars ansvar.

Förskoleplanen omfattar såväl kommunal som enskilt driven förskola och ska så långt som möjligt vägleda även familjedaghem och öppen förskola. Förskolechefers och pedagogers engagemang, ledarskap och utbildning är förutsättningar för en förskola i världsklass. Förskoleplanens huvudområden är *lärande och utveckling i fokus, värderingar och trygghet samt styrning och ledning*.

Lärande och utveckling i fokus

I förskoleplanen anges att förskolan ska fokusera på hur barn lär och på att skapa tillit hos barn för den egna förmågan att lära. De erfarenheter barn får i förskolan påverkar deras föreställningar om sig själva som individer och inställningen till lärande och till omvärlden. Vidare betonas lekens betydelse för barnens lärande. Synsättet på barnet som kompetent, nyfiken och kreativt med lust att lära tas upp.

Ett språkutvecklande arbetssätt beskrivs i planen. Språket ses som ett redskap för tänkande, kommunikation och kunskapsutveckling. Barns nyfikenhet och lust att utforska matematik och naturvetenskap ska utmanas. Den fysiska miljön ska inbjuda till och synliggöra barns aktiva lärande.

Vid övergången från förskola till skola ska barnet stå i centrum. I överlämnandesamtalet mellan förskola och skola ska ingå en dokumentation av förskolans pedagogiska arbete under barnets förskoletid.

Värderingar och trygghet

Förskolan ska genomsyras av ett demokratiskt förhållningssätt där flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att pröva och utveckla sina förmågor och intressen. Det är viktigt med en lugn och trygg miljö för att alla barn ska våga utforska och ta till sig kunskap. Alla förskolor ska arbeta utifrån en plan om likabehandling.

Olikheter ses som en tillgång i det pedagogiska arbetet och medarbetarna ska ha ett interkulturellt arbetssätt. Förskolan ska kunna bidra till att barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Barns och föräldrars inflytande liksom det ömsesidiga ansvaret mellan förskola och föräldrar betonas i förskoleplanen.

Styrning och ledning

Ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige, stadsdelsnämnder, förskolechefer och pedagoger klargörs. Pedagoger och förskolechefer ska avgöra hur målen ska nås.

Det pedagogiska ledarskapet beskrivs som en förutsättning för att ett systematiskt kvalitetsarbete och en kvalitativ utveckling av förskolan ska kunna ske. Förskollärarnas och förskolechefernas roller i detta beskrivs. Fortbildning och kompetensutveckling betonas och medarbetarna ska kontinuerligt ges möjlighet till dialog och reflektion om arbete och resultat i förhållande till mål och åtaganden.

Barngruppernas storlek kan variera under dagen och anpassas till barnens och gruppens förutsättningar. Vidare berörs det systematiska kvalitetsarbetet med mål och åtaganden för verksamheten som följs upp och utvärderas. Resultaten ska bedömas och analyseras och utvecklingsåtgärder och nya mål formuleras. Slutligen berörs vikten av pedagogisk dokumentation för att följa upp och utveckla verksamheten samt informationsteknikens möjligheter. Utbudet av förskolor ska möjliggöra ett aktivt val mellan kommunal och enskilt driven verksamhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid planeringsavdelningen på uppdrag av barn- och ungdomsavdelningen. Förvaltningens förskolechefer har haft möjlighet att lämna synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslaget till förskoleplan för Stockholms stad. Förskoleplanen fångar de målområden som ingår i läroplanen för förskolan, Lpfö 98, och överensstämmer med ett modernt pedagogiskt arbetssätt. Planen speglar också den utveckling som sker inom förskolan på en rad områden; pedagogisk dokumentation, språk, matematik, pedagogisk miljö m.m. Förvaltningens synpunkter och kommentarer på förslaget redovisas nedan.

Det är bra att förskoleplanen anger att arbetet med att utveckla flerspråkighet hos barn som har svenska som sitt andraspråk, ska ske inom ramen för förskolans ordinarie verksamhet och att dialogen med föräldrar är av stor vikt.

Förvaltningen ser också positivt på att förskoleplanen, i avsnittet ”Olikheter som tillgång”, lyfter fram personalens kunskap om ett interkulturellt arbetssätt. Flerspråkig personal är en tillgång inom förskolan. De kan bidra inte bara till att aktivt stödja modersmålet hos barn med svenska som andraspråk, utan också till att barn får en flerkulturell tillhörighet. Om mångfalden bland personal och barn tas tillvara förbereds barnen för ett liv i ett alltmer internationaliserat samhälle.

Förvaltningen instämmer i att rummets utformning, både inom- och utomhus, har stor betydelse för möjligheten till möten mellan barn och vuxna och för kvaliteten i den pedagogiska verksamheten. Förvaltningen anser därför att det i förskoleplanen ska stå ”uteverksamhet” istället för ”utevistelse” i avsnittet ”Rum för möten, lek och lärande”. Det ger en bättre beskrivning av den planerade, pedagogiska verksamhet som sker även utomhus.

Det är bra att förskoleplanen poängterar ömsesidigheten i ansvaret mellan föräldrar och förskola kring barnets utveckling. Den dokumentation och utvärdering som utvecklingssamtalet ska baseras på, bör också innefatta barnets *lärande* (utöver barnets utveckling och trivsel).

Förvaltningen välkomnar ett flexibelt synsätt kring barngruppernas storlek utifrån arbetssätt, organisation, barngruppens sammansättning och förutsättningar.

Vissa områden som fanns med i den tidigare förskoleplanen saknas i förslaget, t.ex. möjligheten för förskolan att stänga för planering och APT, vilket är en förutsättning för att kunna samla all personal för att planera, följa upp och utveckla verksamheten.

I stycket med rubriken "Pedagogiskt ledarskap" i avsnittet 4. *Styrning och ledning* bör förskolechefens ansvar läggas först för att tydliggöra nivåerna i det pedagogiska ledarskapet. Detta innebär att andra stycket, som inleds med "Det är förskolechefens ansvar att leda...", bör läggas in efter meningen i första stycket som heter "Pedagogiskt ledarskap avser både förskolechefer och förskollärare."

I samma avsnitt bör det beskrivas närmare vad som avses med "särskilda satsningar för att stärka förskolechefernas i deras arbete". Förvaltningen vill i detta sammanhang lyfta fram svårigheten att rekrytera förskolechefer samtidigt som stora pensionsavgångar väntas. Förvaltningen anser att det behövs en övergripande satsning på rekryteringsutbildning i likhet med vad som genomförts inom gymnasieskolan.

Förskoleplanen bör ses över vad gäller rubriceringen. Även om förskoleplanen är relativt kortfattad är det svårt att få en överblick av vad som är inriktning, målområde, underrubriker till respektive målområde etc. För att skapa tydlighet mellan den nationella och kommunala styrningen och möjliggöra planering och uppföljning i ILS-webben (enligt stadens integrerade ledningssystem, ILS) bör förskoleplanens huvudområden utgå från målområdena i läroplanen.

I förskoleplanen behöver också användningen av begrepp som avser personalen i förskolan klargöras. "Medarbetare" bör avse personal och "pedagoger" bör avse förskollärare. Personal inom förskolan som arbetar med barnen består av såväl förskollärare som barnskötare.

Helhetsintrycket är att förskoleplanen, tillsammans med läroplanen, kan fungera som en bra vägledning och att den berör förskolans huvudprocesser utan att detaljstyra verksamheten.

Bilaga

Stockholms stads förskoleplan, en förskola i världsklass. Remiss från kommunstyrelsen.